

kundskaber. Med den hastige udbredelse af computere, internet og anden informationsteknologi er mængden af tilgængelig information øget betydeligt – og dermed også potentialet for at omsætte information til nyttig viden.

Ingen kan med sikkerhed sige præcis, hvad fremtidens samfund bringer. Men vi befinder os i en situation, hvor nye teknologier pumper data og information rundt i en globaliseret verden – samtidig med at videnarbejde og investeringer også er blevet meget mere grænseløse og mobile.

Fire kernelementer i vidensamfundet

- *Videnarbejdere vinder terræn.* Internationalt stiger efterspørgslen på højtuddannet arbejdskraft, mens efterspørgslen på kortuddannede generelt er vigende.
- *Forskning og udvikling bliver vigtigere.* Flere virksomheder investerer i forskning og udvikling, og videnniveauet er generelt stigen- de i erhvervslivet.
- *Innovative netværk vinder frem.* Virksomheder og videninstitutioner specialiserer sig inden for egne kernekompetencer, mens stadig flere innovationer udspringer af samarbejde mellem virksomheder eller mellem virksomheder og videninstitutioner.
- *It- og teleanvendelsen vokser.* It gør videnopbygning hurtigere og billigere. It-infrastrukturen udbredes hurtigt og globalt, og it bliver et stadigt mere integreret element i kommunikation, forvaltning, produkter og i privatsfæren.

Vidensamfundet er et videnintensivt, internationalt og mere kompliceret samfund, hvor de lande, der bedst kan omsætte viden til forretning og samfundsnytte, står stærkt.

I Danmark og store dele af Europa er der en rodfæstet opfattelse af forskning og uddannelse som et frit og gratis gode. Det vil fortsat være sådan, men internationalt går udviklingen samtidig i retning af, at nye kommercielle aktører melder sig på dele af det videnmarked, som tidligere var stærkt domineret af offentlige institutioner. Danske universiteter deltager allerede på et kommercielt uddannelsesmarked, der må forventes at vokse sig større i de kommende år.

Markedet for it-baseret fjernundervisning er et af de områder, hvor potentialet for private universiteter og uddannelsesprogrammer er størst. Tilsvarende har it skabt nye forretnings-

muligheder i forbindelse med formidling af resultater og opfindelser fra forskningen. Internationale databaser for videnskab og patenter skaber for eksempel nye og effektive adgangsveje til viden. Nogle er gratis, andre tilbyder målrettede søgemuligheder mod betaling.

Traditionelle grænser mellem offentligt og privat og mellem grundlæggende og kommerciel forskning er i opbrud. Det gælder for eksempel inden for bioteknologien, hvor offentlige og private miljøer side om side kæmpes om at frembringe nye videnskabelige landvindinger.

Den videnskabelige verden er blevet del af en åben markedsøkonomi, hvor forskningsbaseret viden udbredes og omsættes globalt i en ny målestok. Den udfordring står Danmark på godt og ondt overfor, og der er i princippet ingen hindring for, at eksempelvis et stort internationalt universitet etablerer sig i Ørestaden som konkurrent til danske og svenske universiteter.

Vidensamfundet udfordrer vores uddannelsessystem – men også vores forsknings- og innovationsindsats, it-anvendelse og i sidste ende virksomhedernes evne til at omstille sig og konkurrere på nye videnbaserede vilkår.

Danmark er et af verdens mest velstående lande – men vi fylder ikke meget i det store billede. Knap en promille af verdens befolkning er dansk. Vores forsknings- og udviklingsindsats udgør cirka en halv procent på verdensplan, og vi er ikke hjemsted for store, globale industrilokomotiver.

Alt dette betyder, at vi fortsat skal være meget dygtige til at udvikle og anvende vores vidensystem samt til at samarbejde og trække på resultater fra udlandet. Vi skal blive endnu bedre til at erhverve og udnytte ny viden. Forskning, innovation, it-anvendelse og livslang uddannelse skal være med til at sikre danske virksomheder og arbejdspladser på et stadigt mere videnintensivt og globalt arbejdsmarked.

Med videnstrategien fremlægger regeringen bud på, hvordan Danmark styrker sin position som et førende vidensamfund, der i stigende omfang producerer, tiltrækker, spreder og anvender viden.

1.2 Investeringer i viden

Der er økonomiske gevinster forbundet med en mere intensiv anvendelse af viden. Det er væsentligt – ikke mindst med udsigten til, at andelen af danskere i den erhvervsaktive alder falder. Gevinsterne skal imidlertid ikke alene måles i kroner og øre. Et højere videnniveau giver også